

Vyjádření generálního ředitele ČRo Reného Zavorala ke stížnosti společnosti AGROFERT, a.s. ze dne 15. prosince 2017 – podklad pro odpověď Rady ČRo na dotýčnou stížnost

Dopisem ze dne 15. prosince 2017 si společnost AGROFERT, a.s. stěžuje na údajně manipulativní informace o koncernu AGROFERT ve vysílání stanice Radiožurnál v příspěvcích na téma neoprávněného hospodaření na pozemcích bez známého vlastníka nebo na pozemcích s nejasným vlastníkem a pobírání dotací na takové pozemky.

1.

Ve své stížnosti AGROFERT tvrdí, že jediným cílem vysílání série příspěvků redaktora Janka Kroupy na stanici ČRo Radiožurnál na výše uvedené téma bylo poškodit koncern AGROFERT a jeho někdejšího akcionáře Andreje Babiše a že Český rozhlas tak dal prostor k prezentaci hrubě zkreslenému, tendenčnímu a zjevně politicky zaujatému informování ze strany Janka Kroupy s jasně poškozujícím záměrem.

Proti tomuto tvrzení se Český rozhlas ohrazuje. Podle vyjádření ředitele Zpravodajství Jana Pokorného, cílem odvysílání příspěvků na uvedené téma rozhodně nebylo poškodit kohokoliv, informování nebylo politicky zaujaté a informace byly podložené.

Problematika hospodaření na pozemcích bez známého vlastníka nebo s nejasným vlastníkem a pobírání dotací na takové pozemky je téma ve veřejném zájmu ve shodě s ustanovením Kodexu 2.2: *„Programy Českého rozhlasu umožňují svobodné šíření, výměnu, případně konfrontaci informací, názorů a postojů. Základní smysl jeho působení spočívá ve vytváření otevřeného prostoru pro veřejnou rozpravu o otázkách veřejného zájmu a pro sdělování rozmanitých zkušeností či prožitků vnímání světa.“* nebo 6.3: *„Publicistické pořady Českého rozhlasu nabízejí především kritickou reflexi reality, musí zjišťovat pravé příčiny jevů a popsat rozsah následků. Publicistické pořady také dávají aktérům událostí příležitost vyjádřit argumenty, jimiž zdůvodňují své postoje. Při sledování vývoje demokratické společnosti je nezbytné uvádět investigativní publicistické pořady věnující se závažnému porušování zákona, korupci a ochraně práv a zájmů obyvatel.“*

2.

Podle názoru AGROFERTu bylo informování ze strany stanice ČRo Radiožurnál naprosto neobjektivní, nepravdivé a zavádějící, redaktor Kroupa opakovaně poškodil dobré jméno koncernu AGROFERT a opakovaně křivě nařkl AGROFERT z páchání nezákonné činnosti.

Podle stanoviska ředitele Zpravodajství Jana Pokorného z předložených podkladů, které AGROFERT poskytl Českému rozhlasu, vyplynulo, že AGROFERT netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich poctivým držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem. A zástupci AGROFERTu přiznávají, že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnosti nemá.

Podle vyjádření ředitele Zpravodajství Jana Pokorného se ČRo Radiožurnál v otázce oprávněnosti hospodaření na pozemcích bez známého vlastníka nebo na pozemcích s nejasným vlastníkem při přípravě příspěvků na uvedené téma opíral o ustanovení platného právního řádu, podle kterého právo užívat zemědělský pozemek náleží výlučně:

- a) vlastníku (spoluvlastníku) pozemku podle § 1012 ObčZ, který má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat;
- b) poctivému držiteli vlastnického práva podle § 996 ObčZ, který má obdobné postavení jako pravý vlastník; poctivým držitelem je ten, kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává;
- c) oprávněnému ze služebnosti podle § 1257 a násl. ObčZ (např. služebnost pastvy), který má podobná práva jako pachtýř;
- d) pachtýři zemědělského pozemku podle § 2345 a násl. ObčZ, který má právo pozemek užívat i požívat;
- e) nájemci/podnájemci pozemku podle nájemních smluv vzniklých před 1. 1. 2014.

ČRo Radiožurnál se dále při přípravě příspěvků na uvedené téma opíral o rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 30 Cdo 199/2007 ze dne 8. 1. 2008: *„Plnění bez právního důvodu je jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení založenou na tom, že mezi zúčastněnými subjekty*

chybí od počátku právní vztah, který by zakládal právní nárok na předmětné plnění, jež může spočívat například v tom, že bylo něco dáno nebo bylo ve prospěch někoho konáno. O obohacení lze hovořit tehdy, dostalo-li se takovým plněním majetkové hodnoty tomu, komu bylo plněno, takže v jeho majetku došlo buď ke zvýšení aktiv, nebo ke snížení pasiv, případně se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Příkladem plnění bez právního důvodu je i užívání cizího pozemku bez nájemní smlouvy či jiného titulu opravňujícího užívat cizí věc; prospěch vzniká tomu, kdo realizuje uživatelská oprávnění, aniž by za to platil úhradu a aniž by se tedy jeho majetkový stav zmenšil o prostředky vynaložené v souvislosti s právním vztahem, který zakládá právo věc užívat.“

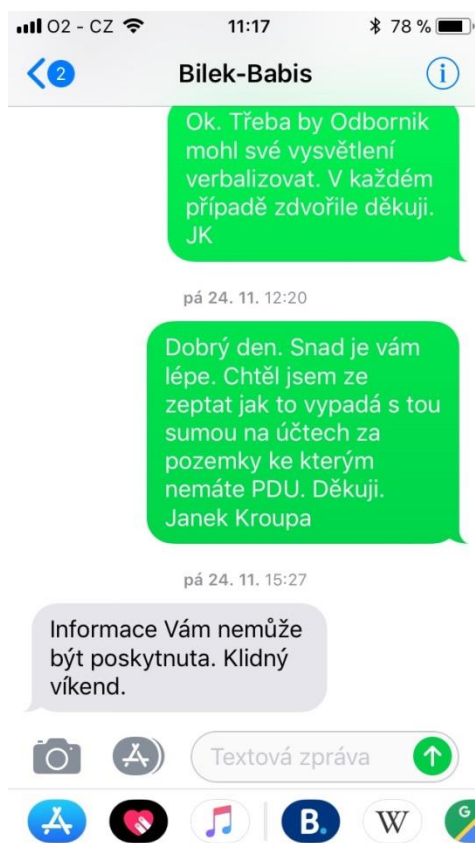
3.

Ve své stížnosti AGROFERT dále uvádí:

- Janek Kroupa téma obhospodařování pozemku bez známého vlastníka prezentoval tak, že jde o problém AGROFERTu, přičemž podle AGROFERTu jsou takto obhospodařovány stovky tisíc hektarů.
- Téma bylo účelově zařazeno do vysílání v den, kdy měl bývalý akcionář AGROFERTu Andrej Babiš převzít od prezidenta republiky pověření k sestavení nové vlády.
- Informace byly zkreslené tvrzením redaktora Kroupy, že AGROFERT obhospodařuje 3700 hektarů půdy bez známého vlastníka.
- Janek Kroupa citoval vždy jako první názor právníka Václava Vlka, který zastupuje zemědělce Bohumíra Radu, se kterým společnosti koncernu AGROFERT dlouhodobě vedou několik sporů, a advokát Vlk v těchto sporech aktivně vystupuje.

K výše uvedeným bodům ČRo uvádí:

- Ve vysílání stanice ČRo Radiožurnál i na webu iROZHLAS na toto téma ve dnech 28. a 29. listopadu 2017 zaznělo, že daná problematika se týká i dalších zemědělců, tedy zazněly informace ve shodě s tím, co uvádí AGROFERT. Český rozhlas však bude prověřovat, zda strukturováním informací, jejich načasováním, rámcováním příspěvků a kontextualizací problému, tematizace a výkladu událostí nemohlo dojít k nesouladu se zákonem č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu s úkolem poskytovat objektivní a ověřené informace pro svobodné vytváření názorů podle nebo Kodexem ČRo z hlediska zajištění a zprostředkování věcně správného obrazu skutečnosti bez zamlčení důležité informace nebo potlačení jeho podstatného aspektu s péčí o přesnost a nestrannost spočívající především ve zjišťování a ověřování skutečnosti (čl. 6.8 a 6.6).
- Zařazení tématu nebylo účelové. Podle informací ředitele Zpravodajství Jana Pokorného redaktor Kroupa komunikoval na dané téma s JUDr. Alexejem Bílkem, CSc., kterému telefonicky sdělil dotazy 16. listopadu 2017. První odpověď přišla e-mailem ve středu 22. listopadu a redaktor Kroupa, opět telefonicky, obratem požádal JUDr. Bílka o odpovědi na doplňující dotaz, který se týkal AGROFERTem uváděné informace, že v rámci vlastního účetnictví vytváří dohadné účty, ze kterých je možné zpětně pachtovné za pozemky, ke kterým nemá vyjasněné právní důvody užívání po dohledání vlastníka vyplatit. Redaktor Kroupa žádal o informaci, kolik peněz na takovém účtu je. Po několika urgencích obdržel redaktor Kroupa v pátek 24. listopadu 2017 odpověď, že AGROFERT informaci neposkytne, jak dokládá přiložená kopie sms komunikace. V tento den Janek Kroupa příspěvky dokončil, v pondělí 27. listopadu prošly obsahovou a formální oponenturou a v úterý 28. listopadu byly zařazeny do vysílání a na web iROZHLAS. Jde o běžný postup v souladu s Kodexem ČRo.

- Informace o rozsahu obhospodařované půdy bez známého vlastníka společností AGROFERT zkrácené nebyly – v příspěvcích byla uváděna rozloha 1740 hektarů, případně „přes 1700 hektarů“, což odpovídá údajům ze stížnosti AGROFERTu, ve které uvádí rozlohu takto obhospodařovaných pozemků v rozsahu „něco přes 1500 hektarů“. Redaktoři ČRo Radiožurnál dospěli k číslu 1740 porovnáním dat z veřejně dostupných databází LPIS, katastru nemovitostí a ÚZSVM, jak bylo ve vysílání uvedeno.
- Názory Václava Vlka nezazněly ve vysílání vždy jako první, např. ve Zprávách ČRo Radiožurnál 28. 11. 2017 v 9:00 h. je uveden jako první názor dotačního poradce Michala Webera ze společnosti Agroteam, ve Zprávách ČRo Radiožurnál 28. 11. 2017 v 12:00 h. je uveden jako první názor advokáta Petra Tomana, v rozsáhlém rozhovoru s ministrem zemědělství v demisi Marianem Jurečkou v pořadu Ozvěny dne na stanici ČRo Radiožurnál 29. 11. 2017 od 18:10 h. zazněly jako první právní názory tohoto ministra a dále pak názory agrárního analytika Petra Havla.

Český rozhlas bude ovšem věnovat ještě větší pozornost výběru respondentů, aby lidé, kteří se vyjadřují ve vysílání jako nestranní odborníci nebo o jejichž názor se opírá vyjádření redaktora, byli jasně pojmenováni, reprezentovali dostatečně různé názorové proudy a nebyli v dané kauze ve střetu zájmů, jak vyplývá mj. z čl. 21. 10 Kodexu ČRo, podle kterého *„Český rozhlas přistupuje pečlivě k výběru odborníků vystupujících nebo citovaných v pořadech, zejména je povinen zajistit, aby tam, kde je to s ohledem na početnost odborné obce v určitém oboru či odbornosti možné, docházelo k obměně oslovených respondentů včetně zastoupení odborných stoupců rozmanitých názorových proudů a odborníků pocházejících z různých regionů České republiky.“*, ale také z čl. 2.11 Kodexu ČRo, podle kterého je Český rozhlas *„povinen informovat posluchače o původu a zdrojích informací a materiálů užitých ve vysílaných pořadech“* s tím, že v souladu s č. 6.11 Kodexu zajistí, aby všechny nahrávky používané ve zpravodajství a publicistice přispívaly k věcné správnosti a přesnosti sdělení.

4.

AGROFERT ve své stížnosti dále žádá, aby ČRo zveřejnil omluvu za příspěvky odvysílané v hlavních zpravodajských relacích 28. 11. 2017 v 7, 8, 9, 12 a 18 hodin a ve Dvaceti minutách Radiožurnálu 28. 11. 2017 od 17:06 h. a uvedl na pravou míru informace na svém portálu iROZHLAS a přestal tématem obhospodařování pozemků s nejasným vlastníkem mediálně napadat koncern AGROFERT, jelikož jde o zavádějící a nepravdivá tvrzení.

Český rozhlas uvádí, že AGROFERT nepředkládá text omluvy, ani nespecifikuje, v čem by omluva měla spočívat.

Český rozhlas bude informovat o věcech veřejného zájmu způsobem dle příslušných právních předpisů a Kodexu, zejména ve smyslu článku 2.2.

5.

AGROFERT žádá Český rozhlas, aby se příspěvky redaktora Kroupy na dané téma a jeho přístupem vážně zabýval.

Český rozhlas se vysíláním příspěvků i články na webu iROZHLAS na toto téma a formou jejich zpracování vážně a důkladně zabývá, nechal mj. vypracovat nezávislé analýzy, ke kterým povede diskuse a učiní patřičné závěry, protože způsobem zpracování uvedeného tématu mohlo dojít k nesouladu s povinností Českého rozhlasu zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti podle § 31 odst. (3) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, k nesouladu s povinností ČRo poskytovat objektivní a ověřené informace pro svobodné vytváření názorů podle § 2 odst. (2) písm. a) zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu), případně k nesouladu s ustanoveními Kodexu ČRo, podle kterých má ČRo poskytovat posluchačům informace důležité pro jejich všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů (čl. 6.1), při získávání a zpracování informací zajistit a posluchačům zprostředkovat věcně správný obraz skutečnosti bez zamlčení důležité informace nebo potlačení jeho podstatného aspektu (čl. 6.8), seznamovat posluchače se zdrojem vysílané informace (čl. 6.10), ve zpravodajských a publicistických pořadech dbát na přesnost a nestrannost spočívající především ve zjišťování a ověřování skutečnosti (6.6), v případě publicistických pořadů zjišťovat pravé příčiny jevů (čl. 6.3), zajistit,

aby všechny nahrávky používané ve zpravodajství a publicistice přispívaly k věcné správnosti a přesnosti sdělení (čl. 6.11), respektovat zásadu presumpce nevinny (čl. 20.1) nebo poskytnout informace o postojích hlavních aktérů události (čl. 6.7).

Český rozhlas se také bude ještě intenzivněji věnovat proškolení redaktorů z hlediska zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, a samozřejmě Kodexu ČRo tak, aby dostal úkolům a standardům média veřejné služby.

Mgr. René Zavoral, generální ředitel ČRo